

A bírálhatatlanok

A Magyar Szó főszerkesztőjének leváltásáról szóló vita margójára

Alig múlt el egy év és a Magyar Nemzeti Tanács (a következőkben MNT) a Magyar Szó kapcsán ismét heves vitát és tiltakozást váltott ki, és ezzel megint két táborra osztotta a délvidéki magyarságot. A vita, a múlt évihez hasonlóan, sajnos, most sem az igazi érvek és ellenérvek felsorakoztatásával folyt, hanem mindegyik fél burkolt, hazug vádak alapján bizonygatta a saját igazát, miközben párt- és egyéni érdekek csaptak össze. A délvidéki magyarság sorsa pedig az egyik felet sem érdekelte, még annak ellenére sem, hogy mindkét tábor épp ennek hangoztatásával védte a saját véleményét. Az igazi okokat mélyebben kell keresni.

A legutóbbi választások előtt a VMSZ, okulva a korábbi hibáiból, azaz tartva a magyar megosztottság rákfenéjétől, szövetségre lépett a délvidéki magyar pártokkal. Így jött létre a Magyar Koalíció. A VMSZ ezzel a „magyar összefogással” elnyerte a magyarság nagyobb bizalmát, jóval több mandátumhoz jutott. A választások után, átverve a többi koalíciós partnert, a köztársasági mandátumokból egyetlenegy sem adott át a szövetségeseeknek, de a megbeszélte programtervezetből is kihátrált, kedvezményeket nyújtva a Demokrata Pártnak, amelylyel kétes szövetségre lépett. A magyar pártokkal az ellentét, többek között az MNT megválasztási módja kapcsán csúcsosodott ki: a magyar szavazók névjegyzékének létrehozását a VMDK és VMDP az állami szervek feladatának tekintette, és mivel a kormány (a VMSZ támogatásával) erre nem volt hajlandó, elutasította az MNT összetételének az ilyen módozatú megválasztását. Míg a VMSZ bízva a nagyszámú tagságában, a névjegyzék elkészítését felvállalta. A szerb pártok magyar tagjai támogatták a VMSZ határozatát, hisz ez azonos volt a saját pártjuk programjával. Emellett a VMSZ, hogy ellensúlyozza a távolmaradt magyar pártokat, együttműködésre bírta a jugo-liberális magyar értelmiséget is, amelynek, főleg a Gyurcsány-korszak idején, a kormányfőtől, hogy a botrányos nemzetpolitikáját ellensúlyozza, számtalan kitüntetéssel adományozott, amit ez az értelmiségi réteg készségesen elfogadott, ellentétben másokkal, akik nem voltak hajlan-

dók kezét fogni Gyurcsánnyal. Különben ez az értelmiségi kör, a szerb hatalomtól kapott és örökölt pozíciói által, tekintélyes befolyással rendelkezett. A VMSZ pártot nagymértékben segítette a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség is (a továbbiakban VMMSZ), melynek legfőbb vezetősége egybeforrta a VMSZ-szel.

Magyarázatra szorul a VMSZ-nek az ilyen nagyfokú támogatottsága is. Ez a párt ugyanis az irányítása alá vonta mind a magyarországi, mind a szerbiai anyagi támogatásokat. Az ő hatáskörébe tartoztak, és tartoznak még ma is, a magyarországi ösztöndíjak és pályázatok odaítélése, az intézmények, szervezetek, egyesületek stb. támogatásának elosztása, de a szerbiai, illetve a tartományi nagy beruházások is a Tartományi Nagyberuházási Hivatal VMSZ-es vezetői révén meghatározó szereppel bírnak. Azt is mondhatnánk, hogy az az intézmény vagy szervezet, amelyik élni akar, annak elsődleges érdeke a VMSZ rokonszenvének a megszerzése. Az ilyen viszonyok mellett érthető, hogy a VMSZ meglehetősen sikeresen végezhetett el a délvidéki magyarság névjegyzékének az elkészítését, aminek a lebonyolításához és kampányolásához bősz anyagi támogatást is kapott. Ez a propaganda-hadjárat, és a támogatásokkal megnyert szimpatizánsok segítségnyújtása azt eredményezte, hogy az MNT tagságát, a néhány szerb párt magyar tagjaiból bekerült személyein kívül, egyedül a VMSZ tagjai képezik. Néhány civil szervezet is képviselteti magát, de azok a túllihegett megfélemlítésvágyuk következtében részvételükkel nemhogy gyöngítik, sőt erősítik a pártnak a közéletre gyakorolt befolyását. A tagság ilyen összetétele, azaz a VMSZ-es abszolút többség azt is jelenti, hogy az MNT nem a délvidéki összmagyarság érdekeit képviseli, hanem csak a VMSZ tagságának és pártolónak hatalmát gyakorolja. És ez okozza azt a némi ellenszenvet és megosztottságot, ami az utóbbi időben az MNT tekintélyét rombolja. Ezt még tetézi az a könnyörtelen igyekezet, valamint a VMSZ vaksága, hogy hatására az MNT minden magyar vonatkozású irányítást erővel a hatása alá akar vonni. Aki, illetve amely szervezet ennek ellen-

áll, azt minden eszközzel igyekeznek betörni. Azt is mondhatnánk, hogy egypárti hatalomra tör. Persze, ez az „egység” a délvidéki magyarság számára a legnagyobb áldást jelentené, ha ez az összefogás közös megegyezés révén jött volna létre, és főleg nem olyan VMSZ-s és MNT-s vezetőkkel, akik már a „személyi kultusz” kikövetelésétől sem riadnak vissza. (Nem tartozik szorosán a témához, de sajnálattal kell megállapítani, hogy a délvidéki magyarság mai politikai csúcsvezetőit, esetleg annak védett körét, mostanában bírálni nem lehet, még kevésbé leváltani őket belátható időn belül nem lesz lehetőség. Ezt megakadályozza a mindkét kormány által támogatott politikai hatalmuk.)

Jelenleg ezek a politikai erőviszonyok határozzák meg a délvidéki magyarság kulturális, oktatási és gazdasági életének az alakulását, és természetesen ezen belül a médiumok, illetve a Magyar Szó arculatát is. Pár évvel korábban, hogy az MNT a jugo-liberális értelmiség kedvében járjon, a Magyar Szó élére fő- és felelős szerkesztőnek ilyen szellemiségű és elkötelezettségű személyt nevezett ki. Ez a választás sajnos balul ütött ki, mivel már az első év után bebizonyosodott, hogy a lap „szembe megy a magyarság érdekeivel”. Ezért az MNT határozata szerint kívánatos lett volna egy „laptanács” létrehozása, amely a magyar szellemiségű újságírás irányába terelné az újságot. Hogy a Magyar Szó miben megy a magyarság érdekeivel szemben, ezt azonban érvekkel senki sem támasztotta alá. Hasonló módon a laptanács létrehozásának indokoltságát sem adta meg senki sem, de még annak szerepét, hatáskörét sem. Ennek következtében úgy indult el a vita, hogy sem a javaslattevők, sem az ellendrukkerek nem tudták, hogy miről is vitáznak. Az MNT-nek igaza volt, mert a Magyar Szóban az utóbbi időben valóban olyan cikkek jelentek meg, amelyek nem a délvidéki magyarság érdekeit szolgálták. De a tények ismertetése nélkül ez csak olaj volt a tüzre. *(Az Aracs folyóirat különben számtalanszor felhívta a közvélemény figyelmét e torzulásokra, de az MNT közgyűlésén ezt figyelmen kívül hagyták).* Az ellenvéleményen lévők a kommunista időkből visszamaradt, illetve újból bevezethető cenzúrázástól tartottak, és a demokratikus rendszer sajtószabadságára hivatkoztak, annak ellenére, hogy a „cenzúra” szót senki sem említette. Természetesen teljesen jogos lenne, ha a laptanács meghatározott időszakokban csak véleményt mondana a Magyar Szó szellemiségéről, nyelvezetéről, témaköréről, a délvidéki magyar társadalom gondjainhoz-bajaihoz kapcsolódó viszonyáról stb., még ha az bíráló lenne is. Sőt,

mint alapítónak ez kötelessége is lenne. Itt ugyanis közpénzek felhasználásáról van szó, és a közösség számára nem lehet közömbös ennek az eredménye. Más viszont a dolog, ha ez a szerv tilt, cenzúráz, vagy ne adj' Isten büntet is. Ez esetben már teljesen jogos a felháborodás és a tiltakozás. Mert nem létezik semleges média. Minden sajtótermék politikai arculatát az alapító határozza meg, legyen az liberális, konzervatív, keresztény-demokrata, szocialista, munkáspárti stb. Privát médium esetében a tulajdonos, aki a pénzt adja, a társadalmi tulajdonban lévőknél pedig az a szerv, amely a közösség részéről erre fölhatalmazást kapott. (Ha kapott?) Egy ilyen esetben, mint amilyen helyzetben a több mint kilencvenéves kisebbségi sorsban szenvedő délvidéki pusztuló magyarság van, a legszerencsésebb lenne a nemzeti-konzervatívizmus vonalát követni. Talán ez a politikai irányzat tudná leginkább erősíteni a nemzettudatot és az egyetemes magyarsághoz való tartozást. Valamint fékezni a mind erőteljesebb beolvadást, mert minden kisebbségi médiumnak ezt a szerepet is kötelessége fölvállalni.

Mivel a laptanács létrehozása nem volt megindokolva, az ellentábor ellenszegülése pedig olyan heves volt, hogy az MNT kénytelen volt kihátrálni. Csak annyi történt, hogy a Magyar Szó egyik mellékletének, a Képes Ifjúságnak a szerkesztőjét *(akit az Aracs folyóirat számtalanszor megbírált, de ezt a tényt újfent senki sem említette)* leváltották, illetve fölfelé buktatták. (?) A Magyar Szó szellemisége semmit sem változott. Sőt, a főszerkesztő külön rovatot biztosított Szerbhorváth Györgynek, aki hazug, valótlan állításaival bárkit kész volt bemocskolni. Amíg ezt hétköznapi emberekkel, többek között az Aracshoz közelálló személyekkel tette, természetesen a főszerkesztő beleegyezésével, az MNT részéről nem volt semmilyen bírálat. A „biztosítékot az verte ki”, amikor Szerbhorváth a VMSZ és az MNT csúcsvezetőségét kezdte kifigurázni. Ezt a „bírálhatatlanok” már nem engedhették meg, ezért gyorsított eljárással a főszerkesztőt leváltották, majd a már kiszemelt új főszerkesztőt kinevezték. Az eljárásnál még arra sem ügyeltek, mivel a sértettek annyira eltökéltek voltak, hogy a leváltás vitájában, amit a kögyűlés másként is eldönthetett volna, az új főszerkesztő kinevezését már a következő napirendi pontba foglalták. A VMSZ, illetve az általa befolyásolt MNT ugyanis minden ellenszegülést kész megsemmisíteni. A főszerkesztő vesztét persze elsősorban nem az újság jugo-liberális lapszerkesztése okozta, hanem hogy Szerbhorváth György a

politikai vezetőket kritizálta. Ezt az is bizonyítja, hogy a főszerkesztőcsere után a Szerbhorváth-írások eltűntek a lapból.

A leváltás indoklását mindenki a saját érdeke szerint magyarázta, de a valódi okot, illetve az ellenérveket senki sem merete kimondani. A Taggyűlési Jogokat Gyakorló Testület (a következőkben TJGYT) a következő hibákat sorolta föl: 2010. X. 6-án az újság nem emlékezett meg az aradi vértanúkról (*korábban ezt nem hiányolta az alapító, pedig az Aracs erre is számtalanszor felhívta a figyelmet – a szerz. megj.*), folyamatosan kihagyta Egeresi Sándor tartományi kormányelnök tevékenységének az ismertetését, és nem válaszolt az elnök úrnak az ezt nehezményező levelére, továbbá többször nem közölt VMSZ-közleményeket, illetve nem jelent meg a párt sajtótájékoztatóin, nézeteltérésbe került a Hét Nappal, amire a főszerkesztő cinikusan reagált. (M. Sz. 2011. VI. 21.) „Negatív kép jelent meg a lapban azokról a közéleti személyiségekről, akik felvállalták a vajdasági magyarság sorsa alakulásának képviselését. ... egy közszolgálati médiumnak nem szabad mérgezni a közösséget...” (M. Sz. 2011. VI. 24.) Ennél erősebben fogalmazott dr. Korhecz Tamás. Ő is felsorolta a már említett „vétkeket”, főleg azt, hogy az újság elhallgatja a „pozitív folyamatokat” ... és azt, hogy „élhetőbbé vált a szülőföld”, ... ezért „nem számít csúsztatásnak, ha inkább a pozitív dolgokat emeljük ki”, mondja Korhecz, ami azt is jelenti, hogy az MNT „sikereiről” a lap nem zeng dicshimnuszokat. Ezekután bevallja, hogy az MNT-n belül „akármilyen intézkedés történik, azt megelőzi egy megbeszélés, egyeztetés a párttal. Ugyanígy történt ez a főszerkesztő leváltása előtt is”. (M. Sz. 2011. VII. 2 – 3.) Hogy némileg mégis tompítsa a párttársak és a saját sérelmeit, a tanácskozás vitájában azt nevezte a főszerkesztő legfőbb vétkének, hogy Pressburger a főszerkesztői kinevezésekor azt ígérte, növelni fogja a lap eladott példányszámait, és ezt nem teljesítette. Ez a legfőbb oka a leváltásának. Persze semmit sem változtatott a döntésen Pressburger magyarázata, miszerint igaz, hogy az eladott példányszám csökkent, de az internetes olvasók száma óriási növekedést mutat, ami azt jelenti, hogy a lap olvasottsága nőtt. Korhecz ezen vádjával szemben, a főszerkesztőváltás után alig pár napra az újság hatalmas címben „vajdasági magyar csodáról” számolt be, miszerint a „hivatalos kimutatások szerint 2011. január elseje és 2011. május 31-e között egy százalékkal növekedett a Magyar Szó eladott példányszáma, miközben két százalékkal csökkent a remittenda.” (M. Sz. 2011. VI. 30.) Ezek alapján

úgy tűnik, hogy itt valaki nem mond igazat. Persze, az új főszerkesztő Korhecz nyilatkozatát nem állítja szembe a laphírrrel. Az újság fölháborodottan azt is közli, miszerint „a Magyar Szó egy évről évre kisebb létszámú közösség napilapja. Elvárni tőle a folyamatos példányszám-növekedést ... rossz szándékot sugall, mintha valaki a vajdasági magyarság létszámának folyamatos zsugorodása miatt vonná felelősségre”. (M. Sz. 2011. VI. 30.) Ezek szerint Korhecz legfőbb vádja érvényét veszítette, de ez a már korábbi párthatározaton semmit sem változtatott, mint ahogyan hiábavalónak minősült az MNT „ellenzékének” minden érvelése is.

A szerb pártok MNT-s magyar tagjai a demokrácia és a sajtószabadság meggyalázásáról beszéltek, de senki sem merete kimondani az igazságot, hogy valójában a VMSZ mind erőteljesebb egyeduralmával kívánnak szembeszállni. Tiltakozott a liberális értelmiség is. Dr. Gerold László következőképpen nyilatkozott: „a politika erejét fitogtatva olyasmibe piszkál bele, amihez nem ért, de amihez nagyon is ragaszkodik, mert azt hiszi, joga van hozzá, mint mindenhez, s mert általa hatalmát akarja/lehet demonstrálni. Nem hiszem, hogy most éppen erre lenne szüksége a vajdasági magyarságnak, kivált – ahogy ez gyakorta történik, s az MNT >jóvoltából< egyre gyakrabban ismétlődik – nem ilyen otromba formában, ahogy a VMSZ és leányvállalata, az MNT irányítja. ... Ez látszat-demokrácia, ami valójában egypárti diktatúra” ... a valódi ok, „hogy a lap valakinek a tyúkszemére lépett, s ezért most bűnhődnie kell”. (M. Sz. 2011. VI. 24.) Szókimondóbban nyilatkozott erről Losonc Alpár: „Valójában a politikai elit válságáról van szó, annak az elitnek a válságáról, amely minegy tizenöt éve van hatalmon tájainkon, és nem tudja feltalálni magát az új kihívások közepette, s ezért kényszerülnek ilyen látszatmegoldásokra, holott a nemzetpolitika alapvető szabályait sem ismerik. A VMSZ nem tud szabadulni a szocialistákkal való korábbi együttműködés képzetétől ...” Márton Attila ezt még megtoldja: „Nem a lap, vagy a lapok és más médiumok azok, amelyek negatív hangulatot keltenek, az magától is létezik ... az optimizmus sugallása nagyon káros lehet, nem csak azért, mert lebecsüli a polgárok ítélőképességét, hanem mert virtuális világba tereli az embereket”. (M. Sz. 2011. VII. 4.) Náray Éva mint MNT-tag csalódottan a következőket mondta: „... a mindenható sem mossa le az MNT-ről, hogy egy párt utasítására jártak el. ... A nemzeti tanács választások előtt ez a párt lépést tett a független értelmiségiek felé. Akkor engem is meggyőztek, de a jövőben egy

kicsit nehéz lesz az akkori ígéreteket, kijelentéseket igazolni”. (M. Sz. 2011. VI.24.)

A legvisszatetszőbb hozzászólása volt a „civil-eket” képviselő dr. Zsoldos Ferencnek. A túllihegett megfelelési vágytól olyan állításokba bonyolódott, hogy az „ellenzék” bírálatai főleg órá záporoztak. Említést kell tenni még a Hét Nap kommentárjáról. Érthető, hogy a VMSZ elkötelezett lapja örömmel fogadta a főszerkesztő leváltását, mint írja: „Kiderül többek között, hogy ki hová tartozik ...” Az írásból persze az is kiderül, miszerint aki nem támogatja a VMSZ és az MNT intézkedéseit, az mind gyengíti „a délvidéki magyarság politikai elitjét, az önálló magyar politizálás garanciáját”, tehát a délvidéki magyarság ellensége. Ellenség a Vajdasági Magyar Újságírók Egyesülete, a Magyar Összefogás listájának jó néhány tagja, a független értelmiségiek, Vukašinović Éva ombudsmanhelyettes, a többi délvidéki magyar párt és mindazok, akik ki merik mondani, hogy „a VMSZ és az MNT ... nem hajlandó semmilyen kritikus hangot hallani, amelyek a vajdasági magyarság politikai elitje ellen irányulnak”. Dudas ezzel akaratlanul is kimondta az igazságot, mert az egész főszerkesztőcserének ez volt a lényege. (Hét Nap, 2011.jún.29.)

Ezekután megállapítható, hogy a délvidéki magyar politikai helyzet a következőképpen módosult: a VMSZ megmutatta politikai erejét, s azt, hogy nem tűri el a politikai elitjének bírálatát. A Magyar Szó szellemisége némileg javult, mert a Képes Ifjúság szerkesztőjét leváltották, és a lap oldalairól is eltűntek Szerbhorváth György mocskolódo, jugo-liberális írásai. A liberális értelmiség teret veszített, bár ilyen rövid időszak elteltével ezt még korai lenne megítélni. A többi magyar párt valamint a szerb pártok magyar tagjai, anélkül, hogy ezt bevallották volna, a VMSZ megerősödésétől féltek, persze nem ok nélkül. Vesztett a VMSZ és az MNT is, hisz ez az erőből való politizálás sok délvidéki magyart megrémített. A független magyar értelmiségieket is elbizonytalanította, ami a további együttműködés fellazulásához vezethet. Mindenesetre most a magyar médiumok mindegyike, megrémülve a politikai következményektől, bőséges tudósítással szolgál mind a VMSZ, illetve az MNT tevékenységéről, mind a VMSZ politikai elitjének mindenkori szerepléséről. Végül is a főszerkesztőcseré eredményét csak az idő fogja megmutatni.

Szabadka, 2011. július 28-án.

